

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 111 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) odmówił Z. J. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem nowo wyliczonej podstawy wymiaru. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ustalony z liczby kolejnych lat kalendarzowych w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, tj. wyliczony z lat 1996 – 2005 wyniósł 54,96 % a zatem jest taki sam. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury lub renty, wyliczony z lat 1996 – 2005 wyniósł 54,96 % a zatem jest taki sam. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, wyliczony z lat 1978 – 1988, 1993 – 1994, 1996 – 1997, 1999 – 2001, 2004 - 2005 wyniósł 80,32 % i także jest taki sam oraz został przyjęty jako najkorzystniejszy w decyzji z 20.03.2013r. Wobec powyższego ZUS uznał, że brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia. (decyzja k. 137 akt ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 12 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z urzędu ostatecznie wyliczył emeryturę Z. J. od dnia 18.07.2012 r., tj. od daty, od której przyznano świadczenie. Wysokość świadczenia obliczona na podstawie art. 53 przytoczonej ustawy wyniosła 2075,58 zł brutto miesięcznie. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1978 r. do 2005 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 80,32 %. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy: składkowe w ilości 42 lat, 8 miesięcy i 27 dni oraz nieskładkowe w ilości 2 lat, 2 miesięcy i 4 dni.

Natomiast wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej ustalono poprzez podzielenie zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz zwaloryzowanej kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy przez dalsze średnie trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 53179,67 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 523852,67 zł, średnie dalsze trwanie życia wnioskodawcy wyniosło 254,80 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 cytowanej wyżej ustawy emerytalnej, wyniosła: $(...,67 + (...))/254,80 = 2264,65$ zł miesięcznie.

Kwota świadczenia emerytalnego została ustalona w myśl art. 183 cytowanej ustawy jako, suma 35 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 tej ustawy (726,45 zł) i 65 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 Ustawy (1472,02 zł) wyniosła 2198,47 zł brutto miesięcznie. Ostatecznie przyjęto, wysokość świadczenia obliczona według art. 26 ustawy emerytalnej wynoszącą 2355,24 zł brutto (po waloryzacji od 1.03.2013r) jako świadczenie najkorzystniejsze podlega wypłacie dla wnioskodawcy. (decyzja k. 140 – 140 verte akt ZUS)

Wnioskodawca Z. J. w dniach 24 maja i 24 lipca 2013 r. odwołał się, od powyższych decyzji, do Sądu Okręgowego w Łodzi uznając je za krzywdzące i wniósł o ich zmianę poprzez przyjęcie do podstawy wymiaru świadczenia okresów wykonywania pracy w latach 1973 – 1977 w Przedsiębiorstwie (...) na terenie NRD, gdzie otrzymywał on wysokie stawki wynagrodzeń. (odwołanie k. 2 – 3 verte, odwołanie k. 3 – 6 akt o sygn. VIII U 3536/13)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołań wywodząc jak w zaskarżonych decyzjach. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru za okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) przyjęto od 24.07.1973 r. do 31.03.1974 r. wynagrodzenie miesięczne, wynikające z załączonych umów w wysokości 790 zł, za okres od 1.04.1974 r. do 31.12.1975 r. wynagrodzenie miesięczne w wysokości 840 zł, za rok 1976 wynagrodzenie wynikające z legitymacji ubezpieczeniowej w kwocie 27.072 zł, od 1.01.1977 r. do 12.03.1977 r. przyjęto wynagrodzenie miesięczne w wysokości 930 zł. Z umów nie uwzględniono do ustalenia podstawy tzw. „części

ruchomej” oraz pozycji „ złotych dziennie”, bowiem trudno ustalić w jakiej wysokości dokonywano wypłaty z tych pozycji. Wskaźniki obrazujące stosunek wynagrodzenia wnioskodawcy do przeciętnego wynagrodzenia za lata 1973 – 1977 wynoszą: za rok 1973 – 31,78 %, 1974 – 25,91 %, 1975 – 21, 47 %, 1976 – 52,70 %, 1977 – 47,24 %. Według ZUS ubezpieczony udowodnił wynagrodzenia z lat 1976, 1977 – 1982, 1982 – 1985, 1985 – 1988, 1999 – 2004, 1989 – 1998, 2004 – 2006, 2008 – 2011. Za okresy zatrudnienia, w których brak było wynagrodzeń przyjęto minimalne wynagrodzenie w j.g.u. (odpowiedź na odwołania k. 4 – 5)

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt VIII U 2530/13 i VIII U 3536/13 oraz postanowił prowadzić je dalej pod sygn. akt VIII U 2530/13. (okoliczność bezsporna)

Na terminie rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku z dnia 10 listopada 2016 r. wnioskodawca poparł odwołanie oraz wskazał, że nie kwestionuje wynagrodzeń pracowników porównywalnych zawartych w kartach wynagrodzeń załączonych przez zakład pracy (...), a następnie (...) za lata 1973 – 1977 ani stanowisk pracowników porównywalnych. Wnioskodawca wniósł o przeliczenie emerytury na podstawie art. 53 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z wyliczeniem biegłego A. G. z dnia 10.11.16r w kwocie emerytury 2 342,36 złotych miesięcznie przy uwzględnieniu wynagrodzenia z 20-tu najkorzystniejszych lat i przyjęciu dodatkowego wynagrodzenia za marzec 1974 r. w wysokości 4294 zł wskazanego w liście płac pracownika porównywalnego za ten miesiąc. Wnioskodawca oświadczył też, że nie kwestionuje matematycznych wyliczeń przyjętych przez ZUS – wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury zawartych w wyliczeniu ZUS z dnia 2.08.16r żądając jednak uwzględnienia dodatkowego wynagrodzenia za 03.1974 r. co do wyliczenia emerytury w oparciu o treść art. 53 Ustawy emerytalnej i ograniczył odwołanie w pozostałej części odnośnie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia odnośnie wyliczenia emerytury na podstawie art. 53 cytowanej Ustawy. (protokół rozprawy z dnia 10.11.2016 r. oświadczenie wnioskodawcy 00:54:11 – 01:12:13)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje:

Z. J. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca w okresie od 23 września 1966 r. do 22 maja 1971 r. i od 10.06.1977 r. do 30.11.1982 r. świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. Oddział w P. jako ślusarz. (świadcstwo pracy k. 7 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy ubezpieczony otrzymał następujące wynagrodzenia:

- w 1977 r. – 23 836,00 zł;

- w 1978 r. – 50 660,00 zł;

- w 1979 r. – 52 042,00 zł;

- w 1980 r. – 73 193,00 zł;

- w 1981 r. – 90 973,00 zł;

- w 1982 r. – 95 611,00 zł. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp. 7 k. 8 akt ZUS, wyliczenie ZUS – 295 – 295 verte, opinia biegłego A. G. – k. 212 i k. 302 wariant II)

W okresie od 02.06.1971 r. do 16.07.1973 r. ubezpieczony był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A jako monter aparatury i urządzeń chemicznych. (świadcstwo pracy k. 9 akt ZUS)

Następnie w okresie od 24.07.1973 r. do 12.03.1977 r. Z. J. świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) na terenie NRD – (...) S. jako ślusarz – spawacz. (świadcstwo pracy k. 10 i 12 akt ZUS)

Przedsiębiorstwo (...), późniejsza nazwa (...) podlegało pod resort górnictwa. We wskazanym wyżej przedsiębiorstwie wnioskodawca świadczył pracę na terenie ówczesnego NRD. Raz na trzy miesiące wnioskodawcy przysługiwały cztery dni urlopu z tytułu rozłąki z rodziną, miał on dodatkowy urlop wypoczynkowy. (...) pracy w Niemczech był taki sam jak w Polsce, tj. były dwie soboty pracujące i dwie wolne w miesiącu. Wnioskodawca był wynagradzany w walucie obcej - markach NRD a w części także w polskich złotych. Gdy wnioskodawca otrzymywał podwyżkę w markach to także miał też podwyżkę w złotych. Wynagrodzenie walutowe składało się z części stałej oraz ruchomej – premii uzależnionej od wykonania części zadań rzeczowych miesięcznych i właściwej jakości robót. Część wynagrodzenia z tytułu rozłąki z krajem była wypłacana w złotych. Umowa o pracę z dnia 23 lipca 1973 r. obejmowała część stałą 790 marek, część ruchomą (145 marek) i 65 polskich złotych dziennie z tytułu rozłąki. Od 1 stycznia 1977 r. część stała wynagrodzenie stanowiła 930 marek, część ruchoma – 160 marek, a wynagrodzenie z tytułu rozłąki 70 zł. Wynagrodzenie z tytułu rozłąki uzależnione było od stawki wynagrodzenia, zależało od ilości godzin przepracowanych. Gdy pracownik korzystał z urlopu to wynagrodzenie z tytułu rozłąki było inne. Wynagrodzenie było płacone na koniec danego miesiąca, można było otrzymać całe wynagrodzenie w markach, albo połowę w markach a połowę w bonach. Ubezpieczony pracował początkowo jako ślusarz i robił chodnik opadowy, potem pracował jako spawacz. Wnioskodawca nie pracował w systemie akordowym tylko otrzymywał dniówkę. (okoliczność przyznana przez wnioskodawcę 00:01:28 – 00:23:37 zeznania z dnia 15.05.2014r, umowy o pracę w aktach osobowych k. 24, zeznania świadka M. W. z dnia 16.10.2014 r. 00:13:37 – 00:30:05, regulamin premiowania pracowników zatrudnionych za granicą k. 72-77, Układ Zbiorowy Pracy dla Górnictwa R. k. 89 - 146)

We wskazanym wyżej przedsiębiorstwie ubezpieczony otrzymał następujące wynagrodzenia:

- w 1973 r. – 25279,97 zł;

- w 1974 r. – 55584 zł;

- w 1975 r. – 75340 zł;

- w 1976 r. – 59095 zł;

- w 1977 r. - 10076,74 zł. (karty wynagrodzeń zastępczych pracowników porównywalnych z zakładu pracy (...) k. 27 – 29 wyliczenia ZUS – k.295, k.212, k. 302 wariant II wyliczenie biegłego A. G.)

Przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń za lata 1973 – 1977 wykorzystano dokumenty w postaci kart zastępczych wynagrodzeń pracowników porównywalnych. Przy czym za rok 1973 kwota ta wyniosła 31 796,10 zł. Wynagrodzenie za ten rok uzupełniono o kwotę minimalnego wynagrodzenia (od 01.01 do 16.07). Kwota minimalnego wynagrodzenia za ten okres w 1973 r. wynosiła 6516,13zł. W ocenie biegłego z zakresu rachunkowości, zatrudnienia miar i płac A. G. (2). za 1974 r. należy przyjąć wynagrodzenia za 12 miesięcy pracownika porównywalnego w oparciu o kartę wynagrodzeń. Za miesiąc marzec 1974r. przyjęto kwotę 4485,00 zł pomijając kolejną wartość za miesiąc marzec 1974r tj. 4294 zł . Brak jest bowiem możliwości zweryfikowania, czego dotyczy podwójna wartość wynagrodzenia z miesiąca marca 1974r. W ocenie tego biegłego opisana ręcznie kwota przy dacie marzec 1974 r. na liście płac (k. 27) tj. kwota 4 294 zł za ten miesiąc jest dodatkową płatnością dla pracownika porównywalnego wynikającą z dodatkowych okoliczności dotyczących tylko tego pracownika porównywalnego. W ocenie biegłego z zakresu rachunkowości i płac możliwe jest, że jest to wyliczony ekwiwalent za urlop rozliczany przed wyjazdem zagranicznym, bo kwota jest w wysokości jednego miesięcznego wynagrodzenia i zaliczona do wynagrodzenia (wynika to z regulaminu i treści umów kontraktowych na pracę na kontrakcie zagranicznym). W ocenie tego biegłego nie jest to trzynasta pensja. Wypłacone wynagrodzenie podwójnie za marzec 1974 r. było potraktowane jako wynagrodzenie za pracę, a nie nagroda z zysku, czyli „trzynastka”. Ta przedmiotowa kwota dotyczy szczególnych okoliczności związanych z pracownikiem

porównywalnym. Nie była to premia i trzynastka oraz nagroda, bo byłoby to na liście płac inaczej zaznaczone, tj w innej rubryce na liście płac. Było to dodatkowe wynagrodzenie wypłacone tylko pracownikowi porównywalnemu. Natomiast wynagrodzenie wnioskodawcy za marzec 1974 r. musi być wynagrodzeniem rzeczywistym. Z uwagi na to, iż porównujemy wynagrodzenia porównywalnego pracownika do wynagrodzenia wnioskodawcy to nie możemy wziąć pod uwagę wynagrodzenia z 13 miesięcy tylko z 12 miesięcy za 1974 rok. W ocenie tego biegłego dodatkowe wynagrodzenie za 03.1974 r. w wysokości 4 294 zł może stanowić wynagrodzenie z tytułu ekwiwalentu za urlop bądź z tytułu innych szczególnych okoliczności dotyczących tylko tego pracownika porównywalnego nie związanych ze świadczeniem pracy w tym miesiącu. Wynagrodzenie należało przyjąć z pierwszej kolumny 03.1974 r., gdyż zapisy z pierwszej kolumny są tożsame z pozostałymi zapisami z tego.

Lata 1975, 1976 i 1977 zostały ustalone według kart wynagrodzeń pracowników porównywalnych. Przy czym w 1976 r. do października według pierwszej listy (k. 28) a od listopada 1976r wykorzystano zapisy na drugiej liście (k. 29). W 1977 r. uwzględniono dane według drugiej listy (k. 29) za styczeń i luty. Za miesiąc marzec 1977 r przyjęto część wynagrodzenia za 12 dni z 31 dni kalendarzowych. Wynagrodzenie w 1988 r. uzupełniono o wynagrodzenie minimalne za grudzień liczone od 5 grudnia 1988r. do 31 grudnia 1988r. Ułamkowe wynagrodzenie policzono jak: iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia 9000,00zł: 21 dni roboczych x 19 dni pracy od 5 grudnia 1988r. W 1995 r. wynagrodzenie wynosiło 4431,37 zł. (opinia biegłego z zakresu rachunkowości, zatrudnienia i płac Andrzeja H. G. k. 209 - 2011 w części, pisemna opinia uzupełniająca k. 239 - 240, k. 273 - 275 w części, ustna opinia uzupełniająca k. 266 verte - 267, ustna opinia uzupełniająca 00:11:09 - 00:38:47 z dnia 10.11.16r)

W okresie od 03.12.1982 r. do 30.09.1985 r. wnioskodawca był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie Budownictwa (...) w B. jako spawacz – monter. (świadcstwo pracy k. 14 akt ZUS)

W powyższym okresie zatrudnienia wnioskodawca otrzymał następujące wynagrodzenie za pracę w niżej wskazanych latach:

- 1982r – 11682 zł

- 1983r – 208381 zł

- 1984r – 214309 zł

- 1985 r – 205743 zł

(k. 295 – 295 verte – wyliczenie ZUS opinia biegłego A. G. (wariant II) – k.302, k.212 – opinia biegłego A. G., karty wynagrodzeń – k.16 – 17 akt ZUS, k. 7-8 akt kapitałowych – wyliczenie ZUS)

Ubezpieczony w okresie od 21.10.1985 r. do 30.11.1988 r. świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Zakładach (...) w P. jako ślusarz montażowy i spawacz. (świadcstwo pracy k. 18 akt ZUS)

U wymienionego wyżej pracodawcy ubezpieczony otrzymał następujące wynagrodzenia:

- w 1985 r. – 52181 zł;

- w 1986 r. – 241134 zł;

- w 1987 r. – 451614 zł;

- w 1988 r. – 697466 zł. (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp. 7 k. 20 akt ZUS)

W okresie od 05.12.1988 r. do 31.08.1989 r. Z. J. był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Pracy (...) jako ślusarz. (świadcstwo pracy k. 21 akt ZUS)

W okresie od 01.07.2006 r. do 29.02.2012 r. ubezpieczony świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) J., (...) Spółka Jawna w P. jako kierowca - magazynier. (świadcstwo pracy k. 24 akt ZUS)

W okresach od 01.12.1989 r. do 30.09.1992 r., od 01.12.1992 r. do 31.07.1994 r., od 01.09.1994 r. do 14.07.1995 r., od 01.01.1999 r. do 26.12.2001 r., od 01.06.2002 r. do 02.02.2003 r., od 22.02.2003 r. do 23.02.2003 r. oraz od 17.10.2003 r. do 28.02.2004 r. , od 01.03.2004 r. do 08.11.2004 r., od 01.01.2005 r. do 10.03.2006 r. oraz od 29.04.2006 r. do 30.06.2006 r. wnioskodawca odprowadzał składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i uzyskał następujący dochód:

- w 1989 r. – 76 000 zł;
- w 1990 r. – 4 615,144 zł;
- w 1991 r. – 10 949 221 zł;
- w 1992 r. – 14 434 800 zł;
- w 1993 r. – 25 879 200 zł;
- w 1994 r. – 34 482 600 zł;
- w 1995 r. – 4 431,37 zł;
- w 1996 r. – 5 967,52 zł;
- w 1997 r. – 7 181,68 zł;
- w 1998 r. – 7 792,20 zł;
- w 1999 r. – 10 812,26 zł;
- w 2000 r. – 13 270,81 zł;
- w 2001 r. – 14 301,00 zł;
- w 2002 r. – 8 848,96 zł;
- w 2003 r. – 4 639,35 zł;
- w 2004 r. – 11 329,72 zł;
- w 2005 r. – 16 983,27 zł;
- w 2006 r. – 6 442,52 zł. (potwierdzenie ubezpieczenia k. 40 – 41 verte, k. 65- 66 akt ZUS)

Wysokość zasiłku chorobowego wnioskodawcy wyniosła odpowiednio:

- w 1992 r. – 2 941 500 zł;
- w 2001 r. – 133,15 zł;
- w 2002 r. – 4 273,55 zł;
- w 2003 r. – 8 108,70 zł;
- w 2004 r. – 2592,02 zł;

- w 2006 r. – 5400,00 zł;
- w 2007 r. – 11232,00 zł;
- w 2008 r. – 8745,39 zł + 2435,54 zł;
- w 2009 r. – 15312,00 zł;
- w 2010 r. – 15 804,00 zł;
- w 2011 r. – 12427,80 zł;
- w 2012 r. – 3000,00 zł. (wykaz kwot zasiłków – wyliczenie ZUS k. 43, k. 57 – 59 i k.112 , k. 65 - 66 akt ZUS)

Wynagrodzenia minimalne wyniosło:

- w 1969 r. –5100 zł; w 1970 r.– 10350 zł; w 1971 r.- 11644,09 zł; 1972 r.– 12000zł;
- w okresie od 01.01. do 16.07.1973 r. – 6516,13 zł;
- w okresie od 05.12.1988 r. do 31.12.1988 r. – 7838,71 zł.
- w okresie od 1.01.1989 r. do 31.08.1989 r. – 151000 zł

(wyliczenie ZUS z dnia 2.08.2016 r. k. 295, k 5-6 akt kapitałowych wyliczenie ZUS)

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego Z. J.. Ustalony w oparciu o przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, to jest od 1 stycznia 1979 r. do 31 grudnia 1988 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 101,44 %. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto okresy składkowe w ilości: 31 lat, 3 miesiące i 17 dni i nieskładkowe w ilości 2 miesiące. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 159 895,45 zł. k. 9 -10, k.11 akt kapitałowych (decyzja w aktach kapitałowych ZUS)

Decyzją z dnia 15 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego Z. J.. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 176 719,95 zł. (k. 13 – 14 akt kapitałowych, decyzja w aktach kapitałowych ZUS)

W dniu 4 lipca 2012 r. ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (wniosek k. 1 – 3 akt emerytalnych ZUS)

Decyzją zaliczkową z dnia 20 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał Z. J. prawo do emerytury od dnia 18.07.2012 r. Wysokość świadczenia obliczona na podstawie art. 53 przytoczonej ustawy wyniosła 2075,58 zł brutto miesięcznie. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. 1978 – 1988, 1993 – 1994, 1996 – 1997, 1999 - 2001, 2004 - 2005, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 80,32 %. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy: składkowe w ilości 42 lat, 8 miesięcy i 27 dni oraz nieskładkowe w ilości 2 lat, 2 miesięcy i 4 dni.

Natomiast wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej ustalono poprzez podzielenie zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz zwaloryzowanej kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy przez dalsze średnie trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 53179,67 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 523852,67 zł, średnie dalsze trwanie życia wnioskodawcy wyniosło 254,80 miesięcy.

Wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 cytowanej wyżej ustawy emerytalnej, wyniosła: $(53179,67 \text{ zł} + 523852,67 \text{ zł})/254,80 = 2264,65 \text{ zł}$ miesięcznie.

Kwota świadczenia emerytalnego ustalona w myśl art. 183 cytowanej ustawy, to jest 35 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy (726,45 zł) i 65 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (1472,02 zł) wyniosła 2198,47 zł brutto miesięcznie. Świadczenie obliczone na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej okazało się świadczeniem najkorzystniejszym. (decyzja k. 117 - 118 akt ZUS)

W dniu 2 kwietnia 2013 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego przy przyjęciu wynagrodzeń wynikających z angażu z Przedsiębiorstwa (...) a następnie (...). (protokół przyjęcia ustnego wniosku k. 128 akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 111 Ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), odmówił Z. J. prawa do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem nowo wyliczonej podstawy wymiaru. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ustalony z liczby kolejnych lat kalendarzowych w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, tj. wyliczony z lat 1996 – 2005 wyniósł 54,96 % a zatem jest taki sam. Wskaźnik podstawy wymiaru ustalony z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury lub renty, wyliczony z lat 1996 – 2005 wyniósł 54,96 % a zatem jest taki sam. Wskaźnik podstawy wymiaru ustalony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, wyliczony z lat 1978 – 1988, 1993 – 1994, 1996 – 1997, 1999 – 2001, 2004 - 2005 wyniósł 80,32 % a zatem także jest taki sam i został przyjęty w decyzji z dnia 20.03.2013 r. Wobec powyższego ZUS uznał, że brak jest podstaw do przeliczenia świadczenia. (decyzja k. 137 akt ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 12 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z urzędu przeliczył emeryturę Z. J. od dnia 18.07.2012 r., tj. od daty, od której przyznano świadczenie. Wysokość świadczenia obliczona na podstawie art. 53 przytoczonej ustawy wyniosła 2075,58 zł brutto miesięcznie. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1978 r. do 2005 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 80,32 %. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił okresy: składkowe w ilości 42 lat, 8 miesięcy i 27 dni oraz nieskładkowe w ilości 2 lat, 2 miesięcy i 4 dni.

Natomiast wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej ustalono poprzez podzielenie zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz zwaloryzowanej kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy przez dalsze średnie trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 53179,67 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 523852,67 zł, średnie dalsze trwanie życia wnioskodawcy wyniosło 254,80 miesięcy. Wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 cytowanej wyżej ustawy emerytalnej, wyniosła: $(\dots,67 + (\dots))/254,80 = 2264,65 \text{ zł}$ miesięcznie od 18.07.2012 roku.

Kwota świadczenia emerytalnego ustalona w myśl art. 183 cytowanej ustawy, to jest 35 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy (726,45 zł) i 65 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy (1472,02 zł) wyniosła 2198,47 zł brutto miesięcznie. Ostatecznie przyjęto wysokość świadczenia obliczoną według art. 26 ustawy emerytalnej wynoszącą od 1.07.2013 r. - 2355,24 zł jako świadczenie najkorzystniejsze. (decyzja k. 140 – 140 verte akt ZUS)

W toku postępowania sądowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w dniu 2 sierpnia 2016 r. dokonał hipotetycznego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy. Wysokości emerytury zgodnie z art. 53 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obliczono następująco: do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowy

wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. lata 1973-1988, 1996, 2000-2001 i 2005, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 95,51 % przy przyjęciu za powyższe lata niżej wskazanych kwot:

-w 1973 r. - 31796,10 zł: 6516,13 zł (minimalne wynagrodzenie do 16.07.1973 r.) + 25279,97zł (karty zastępczego wynagrodzenia pracownika porównywalnego z zakładu pracy "K.");

-w 1974 r.- 55584zł (karty zastępczego wynagrodzenia pracownika porównywalnego z zakładu pracy "K." za 12 miesięcy);

- w 1975 r. – 75340 zł. (karty zastępczego wynagrodzenia pracownika porównywalnego z zakładu pracy "K.");

- w 1976 r. - 59095 zł (karty zastępczego wynagrodzenia pracownika porównywalnego z zakładu pracy "K.");

1977- 10076,74 zł. (karty zastępczego wynagrodzenia pracownika porównywalnego z zakładu pracy "K.")+ 23836,00 zł z zakładu (...);

- w 1978 r. – 50660 zł;

- w 1979 r. – 52042 zł;

- w 1980 r. – 73193 zł;

- w 1981 r. – 90973 zł;

- w 1982 r. – 107293 zł;

- w 1983 r. – 208381 zł;

- w 1984 r. – 214309 zł;

- w 1985 r. – 257924 zł;

- w 1986 r. – 241134 zł;

- w 1987 r. – 451614 zł;

- w 1988 r. – 705304,71 zł;

- w 1996 r. – 5967,52 zł;

- w 2000 r. – 13270,81 zł;

- w 2001 r. – 14434,15 zł;

- w 2005 r. – 16983,27 zł.

Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił: 42 lata, 8 miesięcy i 27 dni okresów składkowych oraz 2 lata, 2 miesiące i 4 dni okresów nieskładkowych. Podstawa wymiaru świadczenia obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 95,51% przez Kwotę bazową 2974,69 zł. wyniosła 2841,13 zł. Wysokość świadczenia emerytalnego wyniosła 2333,09 zł brutto miesięcznie.

Podstawę obliczenia emerytury, zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem ich waloryzacji zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury (53179,67 zł), kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego (535357,53 zł). Tak ustaloną

podstawę (53179,67 zł+535357,53 zł) podzielono przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę (254,80 miesięcy). Emerytura wyniosła 2309,80 zł brutto.

Obliczenie wysokości emerytury zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej:

Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2012 r. wysokość emerytury od 18.07.2012 r. wyniosła:

- 35 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej – 816,58 zł,

- 65 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej – (...),37, co łącznie stanowi kwotę 2317,95 zł miesięcznie, a po waloryzacji od dnia 1.03.2013 r. wyniosła 2410,67 zł i okazała się najkorzystniejsza. (hipotetyczne wyliczenie ZUS z dnia 2.08.2016 r. k. 295 – 296 verte, ustna opinia uzupełniająca biegłego A. G. z 10.11.2016r 00:11:09 – 00:38:47)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym dokumenty z akt osobowych ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...), a następnie (...) oraz o karty zastępczego wynagrodzenia pracowników porównywalnych tj. pracowników, którzy pracowali na stanowiskach o podobnym charakterze, co jest dopuszczalne w świetle przepisów prawa, o czym szczegółowo poniżej w ramach rozważań prawnych. Nadto Sąd uwzględnił zeznania wnioskodawcy i świadka M. W., który w okresie od 5.04.1974 r. do 1977 r. pracował wraz z wnioskodawcą na terenie dawnego NRD we wskazanym wyżej zakładzie pracy. Zeznania wyżej wymienionych są logiczne, spójne i nie były w toku postępowania kwestionowane przez żadną ze stron.

Nadto Sąd oparł się częściowo o opinię biegłego sądowego z zakresu rachunkowości Andrzeja H. G.. Biegły ten wielokrotnie uzupełniał swoją opinię i w ostatecznej ustnej opinii z dnia 10.11.2016 r. sprostował wszystkie wcześniejsze błędy rachunkowe i wyjaśnił wątpliwości ustosunkowując się do zarzutów zawartych w pismach stron stanowiących próbę podważenia niniejszej opinii, na skutek czego opinia ta stała się zgodna z hipotetycznym wyliczeniem organu rentowego z dnia 2 sierpnia 2016 r., które Sąd uznał za wiarygodne. Sąd pominął natomiast pisemne wyliczenie biegłego A. G. zarówno wcześniejsze, jak i z 10.11.2016 r., gdyż biegły mimo sprostowania wyliczeń w ustnej opinii z 10.11.2016 r. błędnie obliczył pomyłkowo wynagrodzenie za 1988 r., tj. przyjął kwotę 697466 zł zamiast właściwej 705304,71 zł.

Biegły wytłumaczył dokładnie dlaczego nie przyjął kwoty podwójnego wynagrodzenia za miesiąc marzec 1974 r. wynikającej z karty wynagrodzenia zastępczego pracownika porównywalnego. Biegły wskazał, że wypłacone wynagrodzenie podwójnie za marzec 1974 roku było potraktowane jako wynagrodzenie za prace, a nie jako nagroda z zysku, czyli trzynastka i nie była to też premia, bo byłoby to na liście płac inaczej zaznaczone, tj. w innej rubryce. Wynagrodzenie należało przyjąć z pierwszej kolumny 03.1974 r., gdyż zapisy z pierwszej kolumny są tożsame z zapisami pozostałymi.

W ocenie biegłego z zakresu rachunkowości i płac było to dodatkowe wynagrodzenie wypłacone pracownikowi porównywalnemu w miesiącu marcu 1974 r. Natomiast wynagrodzenie wnioskodawcy za marzec 1974 r. musi być wynagrodzeniem rzeczywistym. Biegły podkreślił, że ponieważ porównujemy wynagrodzenia porównywalnego pracownika do wynagrodzenia wnioskodawcy to nie możemy wziąć pod uwagę wynagrodzenia z 13 miesięcy tylko z 12 miesięcy. Wnioskodawca nie pracował bowiem w 1974 r. 13 miesięcy. Dodatkowe wynagrodzenie za 03.1974 r. w wysokości 4294 zł może stanowić wynagrodzenie z tytułu ekwiwalentu za urlop bądź z tytułu innych szczególnych okoliczności dla tego konkretnego pracownika porównywalnego nie związanych ze świadczeniem pracy w tym miesiącu. Z powyższych względów Sąd uznał w tym zakresie opinię biegłego za wiarygodną.

Sąd przyjął za wiarygodne hipotetyczne wyliczenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokości emerytury na podstawie art. 53, 26 i 183 ustawy emerytalnej z dnia 2 sierpnia 2016 r., które jest zgodne z przedłożoną dokumentacją załączoną do akt ZUS z uwzględnieniem kart zastępczych wynagrodzeń pracowników porównywalnych za lata 1973 – 1977, co odpowiada w pełni treści przepisów Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 grudnia 1998 r. (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.). W przedmiotowym wyliczeniu nie przyjęto podwójnej wysokości wynagrodzenia za miesiąc marzec 1974 r., a jedynie kwotę 4485 zł, co pozostaje w zgodności ze stanowiskiem biegłego A. G. z dziedziny rachunkowości i płać zawartym w opinii pisemnej i uzupełniających ustnych opiniach tego biegłego.

Podkreślić należy, że ostatecznie wnioskodawca nie kwestionował matematycznych wyliczeń przyjętych przez ZUS z 2.08.2016 r. co do wyliczenia emerytury w oparciu o treść art. 53 Ustawy emerytalnej oraz wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury.

Z uwagi na fakt, że tylko wskazane wyżej wyliczenie hipotetyczne ZUS z 2.08.2016 r. w sposób najbardziej precyzyjny ustalało wysokość wynagrodzeń w spornych okresach Sąd przyjął je za wiarygodne. Natomiast wnioskodawca zażądał ostatecznie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia jedynie z tą różnicą, aby uwzględnić wersję przy przyjęciu dodatkowego wynagrodzenia w kwocie 4 294 zł za miesiąc marzec 1974 r. przy wyliczeniu emerytury na podstawie art. 53 cytowanej Ustawy. W pozostałym zakresie nie kwestionował natomiast zasad wyliczenia tego wskaźnika przez ZUS w wyliczeniu emerytury. Należy podkreślić, iż poza kwestią wynagrodzenia za III 1973r. wnioskodawca nic innego już nie kwestionował w toku procesu.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie Z. J. w części zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 24 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2016 r., poz. 877 t.j.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem treści art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184 Ustawy.

Stosownie do treści art.25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185 Ustawy.

W myśl art. 26 Ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 Ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 cytowanej ustawy.

Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach.

Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Według art. 53 ust. 1 cytowanej Ustawy emerytura wynosi:

- 1) 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7 % podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55 Ustawy.

2. Przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Stosownie do art. 183 ust. 1 i 2 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50 Ustawy, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2012, wynosi:

1) 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2) 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 1 przytoczonej Ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. (ust. 6)

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej Ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku o sygn. III UZP 2/03 opubl. w OSNAPiUS z 2003 roku nr. 14 , poz.338)

Z treści § 22 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku poz. 237, nr 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Jednakże judykatura stoi na stanowisku, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2006 roku, I UK 115/06).

Według zaś § 22 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.) jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo

2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Stosownie do treści art. 194 ustawy emerytalnej do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw i dekretu wymienionych w art. 195, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.

Podstawę wymiaru emerytury pracownika skierowanego do pracy za granicą przed 1 stycznia 1991 r. stanowi wynagrodzenie zastępcze, o którym mowa w § 10 pkt 2 Rozporządzenia z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (j.t. Dz. U. z 1989 r. Nr 63, poz.11 ze zm.), zachowujące moc i znajdujące dalej zastosowanie na podstawie art. 194 u.e.r.f.u.s.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.), określające zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń, gdy pracownik zatrudniony był za granicą, pozostaje w mocy na podstawie art. 194 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) jako niesprzeczne z przepisami tej ustawy. (vide wyrok SN z dnia 9 stycznia 2012 r., II UK 74/2011, opubl. LEX nr 1130386)

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującym się Z. J. spoczywał ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to on powinien udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Sąd nie jest zaś zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Z. J. powinien więc przedłożyć dowody na podstawie, których możliwym byłoby ustalenie wysokości otrzymywanego wynagrodzenia w spornym okresie zatrudnienia. Za okres zatrudnienia od 24.07.1973 r. do 12.03.1977 r. w Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony przedłożył dokumenty w postaci kart zastępczych wynagrodzeń pracowników

porównywalnych, których wnioskodawca nie kwestionował. Na podstawie tych dokumentów możliwe stało się precyzyjne ustalenie wysokości wynagrodzeń Z. J. w przedmiotowym okresie.

Przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń za lata 1973 – 1977 wykorzystano dokumenty w postaci wynagrodzenia zastępczego z kart wynagrodzeń pracowników porównywalnych. W 1973 r. przyjęto wynagrodzenie 31796,10 zł na które składają się: 6516,13 zł (minimalne wynagrodzenie pracowników do 16.07.1973 r.) + 25279,97zł (zastępcze wynagrodzenia z kart wynagrodzeń pracowników porównywalnych z zakładu pracy "K."). W 1974 r. 55584 zł na podstawie zastępczych wynagrodzeń z zakładu pracy "K." za okres 12 miesięcy.

Za miesiąc marzec przyjęto kwotę 4485,00 zł pomijając kolejną wartość za miesiąc marzec 1974 r. w wysokości 4294 zł. Brak bowiem było możliwości zweryfikowania, czego dotyczy podwójna wartość wynagrodzenia z miesiąca marca. Dopisana ręcznie kwota przy dacie marzec 1974 r. na liście płac (k. 27) tj. kwota 4 294 zł za ten miesiąc jest dodatkową płatnością dla pracownika porównywalnego wynikającą z dodatkowych profitów tego tylko pracownika. Najprawdopodobniej jest to wyliczony ekwiwalent za urlop rozliczany przed wyjazdem zagranicznym, bo kwota jest w wysokości jednego miesięcznego wynagrodzenia. (wynika to z regulaminu i treści umów kontraktowych na pracę na kontrakcie zagranicznym). W ocenie biegłego A. G. to nie jest trzynasta pensja ani premia. Wyplacone wynagrodzenie 4292 zł za marzec 1974 r. było potraktowane jako wynagrodzenie za prace, a nie nagroda z zysku, czyli trzynastka. Ta przedmiotowa kwota dotyczy szczególnych okoliczności. Nie była to premia i trzynastka oraz nagroda, bo kwota 4292 zł byłaby na liście płac inaczej zaznaczona. Było to natomiast dodatkowe wynagrodzenie wypłacone pracownikowi porównywalnemu. Sąd podziela opinię biegłego, że wynagrodzenie wnioskodawcy za marzec 1974 r. musi być wynagrodzeniem rzeczywistym. Wynagrodzenie należało przyjąć z pierwszej kolumny za 03.1974 r. w kwocie 4485 zł, gdyż zapisy z pierwszej kolumny są tożsame z zapisami pozostałymi na karcie wynagrodzeń. W ocenie Sądu wynagrodzenie wnioskodawcy za 1974 r. powinno odpowiadać sumie wynagrodzeń pracownika porównywalnego z 12 miesięcy tego roku, co odpowiada okresowi świadczonej pracy przez wnioskodawcę.

Natomiast wynagrodzenie w latach 1975, 1976 i 1977 zostały ustalone według zastępczych wynagrodzeń z kart wynagrodzeń pracowników porównywalnych. Przy czym w 1976 r. do października według pierwszej listy (k. 28) a od listopada wykorzystano zapisy na drugiej liście (k. 29). W 1977 r. dane według drugiej listy (k. 29) za styczeń i luty. Za miesiąc marzec 1977 r. przyjęto część wynagrodzenia za 12 dni z 31 dni kalendarzowych. Przy czym w 1977 r. w okresie od 10.06.1977 r. do 31.12.1977 r. przyjęto także wynagrodzenie w kwocie 23836,00 zł z (...) S.A Oddział w P. wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp. 7.

Wynagrodzenie w 1988 r. uzupełniono o wynagrodzenie minimalne za grudzień 1988 r. liczone od 5 do 31 grudnia 1988 r. w kwocie 7838,71 zł. W 1995 r. wynagrodzenie wynosiło 4431,37 zł, zgodnie z poświadczeniem ubezpieczenia przez ZUS. (k.41 akt emerytalnych)

W tym stanie rzeczy przyjęcie za sporny okres zatrudnienia, ustalonych w podany wyżej sposób zarobków, spowodowało wzrost wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury liczonego zgodnie z żądaniem z uwzględnieniem wynagrodzeń z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. lat 1973 – 1988, 1996, 2000 – 2001 i 2005 do 95,51 %. Wartość kapitału początkowego wzrosła do 535357,53 zł, czego wnioskodawca również nie kwestionował. Zwiększona kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego dała wyższą wysokość emerytury obliczonej zgodnie z art. 26 ustawy – 2309,80 zł miesięcznie oraz wyższą kwotę emerytury wyliczonej zgodnie z art. 183 Ustawy, tj. - 2317,95 zł, a po waloryzacji od 1.03.2013 – 2410,67 zł

Należy podkreślić, iż przyjęte przez Sąd, a także w hipotetycznym wyliczeniu przez ZUS z dnia 2 sierpnia 2016 r. wynagrodzenie wnioskodawcy za sporny okres 1973 - 1977 jest wynagrodzeniem pewnym wynikającym z dokumentów w postaci zastępczych wynagrodzeń z kart wynagrodzeń pracowników porównywalnych (wykonujących pracę o podobnym charakterze) a także w oparciu o przepisy prawne, które dopuszczają możliwość ustalenia w ten sposób wysokości wynagrodzeń pracowników zatrudnionych za granicą, na co wnioskodawca również się zgodził w czasie procesu.

Sąd oparł się na wyliczeniu ZUS z 2.08.2016 roku uznając je za najbardziej wiarygodne.

Zarobki przyjęte przez ZUS w wyliczeniu ZUS z 2.08.2016 roku wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wyliczonej na podstawie art 53 Ustawy w zasadzie, poza 1973r nie były kwestionowane przez wnioskodawcę, który żądał jedynie uwzględnienia dodatkowo w wynagrodzeniu za 1974 roku kwoty 4292 zł z tytułu dodatkowego wynagrodzenia za marzec 1974 r. Poza tym również biegły z zakresu rachunkowości w ustnej opinii ostatecznej z dnia 10.11.2016 roku przyznał, że wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy w wyliczeniu ZUS z 2.08.2016 roku jest prawidłowe, a wskaźnik ten wyliczony z uwzględnieniem wynagrodzenia z 20 lat powinien wynieść 95,51 %. Biegły w dniu 10.11.2016 roku w ustnej opinii uzupełniającej sprostował swoją wcześniejszą opinię oraz wyliczenie i uznał, iż w wyliczeniu tego wskaźnika należy w miejsce wynagrodzenia za 1995 rok przyjąć wyższe wynagrodzenie za 1996 rok, tj. 5967, 52 zł. Biegły ten sprostował też swoją pomyłkę w wyliczeniu wynagrodzenia za 1988 r. podnosząc, iż powinno być ujęte wynagrodzenie w kwocie 705304,71 złotych.

Z uwagi jednak na to, że biegły w pisemnym wyliczeniu z 10.11.2016 roku znów popełnił błąd w wyliczeniu wynagrodzenia za 1988 rok, tj znów omyłkowo przyjął za 1988 roku kwotę wynagrodzenia 697466 zł zamiast właściwej kwoty 705304,71 zł (co przyznał w opinii ustnej z dnia 10.11.2016 roku) , co pociągnęło za sobą pozostałe błędy, tj. w zakresie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczonej na zasadach z art. 53 Ustawy, a także wysokości emerytury na podstawie art 26 i 183 Ustawy - Sąd Okręgowy w Łodzi, w tej sytuacji, uznał za właściwe wyliczenie wskaźnika podstawy wymiaru emerytury i emerytury wnioskodawcy zawarte w wyliczeniu ZUS z 2.08.2016 roku (karta 295 – 296 akt sprawy) i pominął wcześniejsze jak i z 10.11.2016 roku wyliczenie pisemne wskaźnika i wysokości emerytur wnioskodawcy dokonane przez biegłego A. G. z uwagi na wykazaną wyżej pomyłkę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. i orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Wskazać zaś należy, że dodatkowe wynagrodzenie za miesiąc marzec 1974 r. w kwocie 4294 zł dotyczyło tylko i wyłącznie pracownika porównywalnego i było dodatkową indywidualną płatnością dla tego pracownika wynikającą z jego dodatkowych profitów. Nie była to nagroda, ani trzynaste wynagrodzenie, gdyż wówczas inaczej kwota ta zostałaby umieszczona na liście płac. Ta przedmiotowa kwota mogła dotyczyć szczególnych okoliczności związanych tylko z pracownikiem porównywalnym lub w ocenie biegłego mogła stanowić ekwiwalent za urlop. Brak zatem było podstaw do jej przyjęcia w wynagrodzeniu dotyczącym wnioskodawcy. Nie była to bowiem ani premia ani nagroda z zysku. Natomiast wynagrodzenie wnioskodawcy za marzec 1974 r. musi być wynagrodzeniem rzeczywistym.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy podziela pogląd, który zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

W tym stanie rzeczy odnośnie żądania wnioskodawcy uwzględnienia w wysokości wynagrodzenia za miesiąc marzec 1974 r. podwójnej kwoty wynagrodzenia (tj. dodatkowo kwoty 4294 zł dodatkowo), Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawcy w pozostałej części w pkt 2 wyroku jako bezzasadne podobnie jak żądanie wyliczenia emerytury na podstawie art. 53 Ustawy w kwocie 2342,36 zł zwłaszcza, gdy uwzględni się pomyłkę rachunkową biegłego A. G. w wyliczeniu wynagrodzenia wnioskodawcy za 1988 rok w pisemnych wyliczeniach biegłego we wcześniejszych jak i pisemnym wyliczeniu z 10.11.2016 r.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł, jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta emerytalne.

K.B